

Sabiedrisko pakalpojumu
regulēšanas komisija

KONSULTĀCIJU DOKUMENTS

par grozījumiem dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojuma tarifu aprēķināšanas metodikā

2026. gada 15. jūnijā
Rīga

Skanstes iela 25
Rīga, LV-1013
Latvija

T: +371 67097200
E: sprk@sprk.gov.lv

www.sprk.gov.lv

Satura rādītājs

I Konsultāciju dokumenta kopsavilkums	3
II Normatīvā akta projekta izstrādes nepieciešamība	3
1) Pamatojums	3
1.1. Atļauto ieņēmumu noteikšana	3
1.2. Regulatīvā rēķina izmantošanas kārtība	4
1.3. Citas izmaiņas	5
2) Projekta izstrādē iesaistītās institūcijas	5
3) Sabiedrības mērķgrupas, kuras tiesiskais regulējums ietekmē vai varētu ietekmēt	5
4) Izvērtējums par ietekmi uz sabiedrības mērķgrupām, kuras tiesiskais regulējums ietekmē vai varētu ietekmēt	5

Pielikumā:

Lēmuma projekts "Grozījumi Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas 2022. gada 29. augusta lēmumā Nr. 1/19 "Dabaszāģes sadales sistēmas pakalpojuma tarifu aprēķināšanas metodika".

I Konsultāciju dokumenta kopsavilkums

Konsultāciju dokumenta mērķis ir informēt sabiedrību un uzzināt ieinteresēto personu viedokli par Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas (turpmāk – Regulators) izstrādāto lēmuma projektu “Grozījumi Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas 2022. gada 29. augusta lēmumā Nr. 1/19 “Dabaszāzes sadales sistēmas pakalpojuma tarifu aprēķināšanas metodika”” (turpmāk – Grozījumu projekts).

Saskaņā ar [Enerģētikas likuma](#) 15. panta 1.¹ daļu (turpmāk – Likums) sadales sistēmas pakalpojumu tarifus nosaka Regulators likumā “Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” paredzētajā kārtībā vai sadales sistēmas operators saskaņā ar Regulatora noteikto tarifu aprēķināšanas metodiku, ja ir saņemta Regulatora atļauja. Likuma “Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” 9. panta pirmās daļas 2. punkts noteic, ka Regulators nosaka tarifu vai tarifu augšējās robežas aprēķināšanas un noteikšanas metodiku, kā arī tarifu vai tarifu augšējās robežas piemērošanas kārtību, ja nozares speciālie likumi neparedz citus tarifu noteikšanas principus. Ievērojot regulējumu, Regulators 2022. gada 29. augustā pieņēma lēmumu Nr. 1/19 “Dabaszāzes sadales sistēmas pakalpojuma tarifu aprēķināšanas metodika” (turpmāk – Metodika), kas nosaka kārtību, kādā aprēķina un nosaka sadales sistēmas pakalpojuma tarifus.

Grozījumu projekts sagatavots, ņemot vērā nepieciešamību nodrošināt ekonomiski pamatotu izmaksu iekļaušanu tarifos un tarifu prognozējamību, samazināt tarifu izskatīšanas laiku un veicināt enerģētikas nozares sistēmas operatora finansiālo stabilitāti.

Plānots, ka Grozījumu projekts stāsies spēkā 2026. gada 1. augustā. Priekšlikumus un komentārus par minēto projektu Regulators lūdz iesniegt rakstveidā, nosūtot tos uz Regulatora oficiālo elektronisko adresi (e-adresi) vai elektroniskā pasta adresi sprk@sprk.gov.lv, līdz **2026. gada 1. jūlijam**.

Regulatora sagatavotais Grozījumu projekts ir pievienots šā dokumenta pielikumā.

II Normatīvā akta projekta izstrādes nepieciešamība

1) Pamatojums

Šobrīd spēkā esošajā Metodikā ir nepieciešami precizējumi, kas attiecas uz ekspluatācijas izmaksu plānošanu, un papildinājums, kas attiecas uz regulatīvā rēķina izmantošanas kārtību. Esošajā Metodikā nepieciešami arī tehniski precizējumi, lai nodrošinātu skaidrāku izpratni par Metodikas ietvaru.

1.1. Atļauto ieņēmumu noteikšana

Komunikācijas un sabiedrības informēšanas izmaksas

Grozījumu projekts paredz ietvert Metodikā jaunu punktu, lai novērstu tiesiskā regulējuma neskaidrības, paātrinātu tarifu izskatīšanu un nodrošinātu vienotu pieeju elektroenerģijas un dabaszāzes nozarē par tarifu projektā ietveramajām sistēmas operatora ekonomiski pamatotajām izmaksām, kas saistītas ar komunikāciju un sabiedrības informēšanu. Regulatora ieskatā, minēto izmaksu apjoms ir iepriekš jāplāno un jāsabalansē ar lietotāju tiesiskajām interesēm un kopējo nozares attīstību. Norādām, ka tarifu aprēķinā ietveramas tikai tādas komunikāciju un sabiedrības informēšanas izmaksas, kas ir objektīvi nepieciešamas lietotāju informēšanai par sadales sistēmas pakalpojuma sniegšanu vai arī gadījumos, kuros attiecīgais informēšanas pienākums ir tieši noteikts normatīvajos aktos. Līdz ar to tarifu aprēķinā nav iekļaujamas reklāmas un mārketinga izmaksas, ja tās nav tieši un nepārprotami saistītas ar lietotāju informēšanu par viņu tiesībām, pienākumiem, tarifu piemērošanu, pakalpojuma

nosacījumiem vai sistēmas drošas un nepārtrauktas darbības nodrošināšanu. Vienlaikus Regulators norāda, ka komunikācijas un sabiedrības informēšanas izmaksas, kas radušās ārkārtas apstākļos (ārkārtas situāciju novēršanas dēļ) un pārsniedz tarifu projektā ietvertās izmaksas, ir atgūstamas atbilstoši Metodikas 23.5. apakšpunktā noteiktajai kārtībai, uzskaitot tās regulatīvajā rēķinā. Analizējot elektroenerģijas un dabasgāzes sistēmas pakalpojumu tarifu projektos iesniegtos datus, tika konstatēts, ka minēto izmaksu apmērs ir robežās no 0,15% līdz 0,36% no vidējām ekspluatācijas izmaksām, līdz ar to Grozījumu projekts paredz Metodikā noteikt šo izmaksu maksimālo ierobežojumu 0,2% apmērā no tarifu projektā iekļautajām vidējām ekspluatācijas izmaksām.

Ārpakalpojumu izmaksas

Šobrīd Metodikā ietvertais regulējums saistībā ar komersantu pirktu ārpakalpojumu izmaksu vērtēšanu ir ļoti vispārīgs un līdz ar to sistēmas operatoram trūkst skaidrības par ārpakalpojumu izmaksu apmēru, ko būtu pieļaujams ietvert ar tarifu sedzamajās izmaksās. Regulatoram būtu arī svarīgi izstrādāt vienotu un komersantiem zināmu pieeju ārpakalpojumu izmaksu vērtēšanā. Ar Regulatora ārpakalpojumu izmaksu vērtēšanas vadlīnijām var iepazīties [Regulatora tīmekļvietnē](#).

Ar komersanta pirktu ārpakalpojumu tiek saprasts regulētā pakalpojuma sniegšanai nepieciešamās funkcijas vai darbības nodošana ārējam izpildītājam, ko komersants citādi varētu nodrošināt pats ar saviem iekšējiem resursiem. Ārpakalpojums var būt arī regulētā pakalpojuma sniegšanai nepieciešamās infrastruktūras noma un komersanta darbību atbalstoša funkcija, piemēram, tīmekļa vietnes uzturēšana, grāmatvedības uzskaitē, IT atbalsts utt.

Grozījumu projekts paredz, ka, vērtējot komersanta ārpakalpojumu izmaksas, Regulators ņems vērā Regulatora ārpakalpojumu izmaksu vērtēšanas vadlīnijās ietvertos principus. Metodikā paredzēts noteikt, ka vienlaikus ar tarifu projekta iesniegšanu, ja katras ārpakalpojuma izmaksu apakšpozīcijas apmēra pieaugums pārsniegs 0,1% no tarifu projekta vidējām ekspluatācijas izmaksām, sistēmas operatoram būs jāiesniedz Regulatoram ārpakalpojumu izmaksu pamatojošie dokumenti un Regulators tās vērtēs atbilstoši vadlīnijās noteiktajam. Detalizēti pamatojošie dokumenti būs jāiesniedz tikai par tām ārpakalpojumu izmaksu apakšpozīcijām, kas pārsniegs Metodikā noteikto sliekšni. Tas samazinās administratīvo slogu gan sistēmas operatoram, gan Regulatoram, vērtējot tarifu projektu. Pamatojošie dokumenti būs jāiesniedz par faktiski veiktajiem ārpakalpojumiem iepriekšējos divos gados vai nākotnes ārpakalpojumiem, par kuriem jau ir noslēgts līgums. Savukārt par ārpakalpojumiem, kuru izmaksas noteiktas, balstoties uz izmaksu prognozēm, būs jāiesniedz attiecīgās izmaksu prognozes pamatojums.

1.2. Regulatīvā rēķina izmantošanas kārtība

Regulatīvā rēķina atlikuma izmantošanas kārtība

Spēkā esošajā Metodikā ir noteikts, ka gadījumā, ja regulatīvā rēķina atlikums ir pozitīvs, sadales sistēmas operatoram ir pienākums attiecināt regulatīvā rēķina atlikumu uz nākamo tarifu periodu pilnā apmērā un samazināt nākamā tarifu perioda atļautos ieņēmumus.

Lai novērstu prognozējamās tarifu svārstības nākamajos gados (piemēram, ja regulatīvajā periodā būtiski pieaugtu kapitāla atdeves likmes vērtība), Grozījumu projekts paredz sadales sistēmas operatoram tiesības pozitīvo regulatīvā rēķina atlikumu neattiecināt pilnā apmērā uz nākamo tarifu periodu, iesniedzot Regulatoram attiecīgu pamatojumu. Šajā gadījumā uz nākamo tarifu periodu neattiecinātais regulatīvā rēķina atlikums tiks uzkrāts regulatīvajā rēķinā un tiks izlietots aiznākamajā tarifu periodā vai nākamajā regulatīvajā periodā, samazinot atļautos ieņēmumus.

Pielikums regulatīvā rēķina aprēķināšanai

Grozījumu projekts paredz uzlabojumus arī regulatīvā rēķina datnes funkcionalitātē.

1.3. Citas izmaiņas

Izmaksu attiecināšanas modeļa saskaņošana

Spēkā esošais regulējums noteic, ka sadales sistēmas operators iesniedz Regulatoram saskaņošanai izmaksu attiecināšanas modeli vismaz trīs mēnešus pirms tarifu projekta iesniegšanas. Vienlaikus sadales sistēmas operators publicē izmaksu attiecināšanas modeli savā tīmekļa vietnē un oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis".

Lai samazinātu neskaidrības saistībā ar izmaksu attiecināšanas modeļa saskaņošanas un tarifu projekta iesniegšanas procesu un ņemot vērā, ka Regulatoram var būt nepieciešama papildu informācija par sākotnēji iesniegto izmaksu attiecināšanas modeli, Grozījumu projekts paredz administratīvo slogu samazinošu regulējumu. Sadales sistēmas operators var izstrādāt tarifu projektu saskaņā ar iesniegto izmaksu attiecināšanas modeli, ja tas divu mēnešu laikā no tā iesniegšanas nav saņēmis no Regulatora informāciju par nepieciešamību modeli precizēt. Ja Regulators ir pieprasījis izmaksu attiecināšanas modelī veikt izmaiņas, minētais termiņš ir skaitāms no dienas, kad Regulatoram ir iesniegts precizēts izmaksu attiecināšanas modelis.

Izmaksu attiecināšanas modelis jāpublicē lietotājiem saprotamā veidā, lai informētu viņus par plānotajām izmaiņām izmaksu attiecināšanā un to ietekmi uz lietotāju maksājumiem par dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojumu. Ievērojot minēto, Grozījumu projekts paredz, ka tarifu projektu nevar iesniegt agrāk kā divus mēnešus pēc izmaksu attiecināšanas modeļa publicēšanas sistēmas operatora tīmekļa vietnē vai oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis", tādējādi nodrošinot lietotājiem iespēju iepazīties ar izmaksu attiecināšanas modeli un iesniegt savus priekšlikumus.

2) Projekta izstrādē iesaistītās institūcijas

Nav.

3) Sabiedrības mērķgrupas, kuras tiesiskais regulējums ietekmē vai varētu ietekmēt

Grozījumu projektā ietvertais regulējums ietekmēs dabasgāzes sadales sistēmas operatoru un dabasgāzes sadales sistēmas lietotājus.

4) Izvērtējums par ietekmi uz sabiedrības mērķgrupām, kuras tiesiskais regulējums ietekmē vai varētu ietekmēt

Grozījumu projektā ietvertais regulējums vērsts uz dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojuma lietotāju tiesisko interešu aizsardzību, samazinot strauju tarifu svārstību iespējamību, kā arī pilnveido spēkā esošo tiesisko regulējumu, vairojot tiesisko noteiktību. Grozījumu projektā ietvertais regulējums neradīs papildu administratīvo slogu ne dabasgāzes sadales sistēmas operatoram, ne Regulatoram, vienlaikus padara to skaidrāku dabasgāzes lietotājiem, pozitīvi ietekmējot to izpratni (pratību) par tarifu noteikšanas procesu.

Pielikums Konsultāciju dokumentam
par grozījumiem dabasgāzes sadales
sistēmas pakalpojuma tarifu
aprēķināšanas metodikā

Grozījumi Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas 2022. gada 29. augusta lēmumā Nr. 1/19 “Dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojuma tarifu aprēķināšanas metodika”

*Izdoti saskaņā ar [Enerģētikas likuma](#)
15. panta 1.¹ daļu,
likuma “[Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem](#)”
9. panta pirmās daļas 2. punktu,
19. panta pirmo daļu un 25. panta pirmo daļu*

1. Izdarīt Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas 2022. gada 29. augusta lēmumā Nr. 1/19 “Dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojuma tarifu aprēķināšanas metodika” (Latvijas Vēstnesis, 2022, 168. nr., 2023, 158. nr., 2025, 106. nr.) šādus grozījumus:

- 1.1. izteikt 5. punktu šādā redakcijā:

“5. Sadales sistēmas operators izstrādā tarifu projektu, ievērojot izmaksu attiecināšanas modeli, kuru tas vismaz trīs mēnešus pirms tarifu projekta iesniegšanas iesniedz regulatoram. Iesniedzot regulatoram izmaksu attiecināšanas modeli, sadales sistēmas operators to vienkāršā un lietotājiem saprotamā veidā publicē savā tīmekļa vietnē un oficiālajā izdevumā “Latvijas Vēstnesis”, norādot izmaksu attiecināšanas modeļa pamatprincipus, kapitāla izmaksu attiecināšanas metodi, informāciju par iespējamo ietekmi uz sadales sistēmas pakalpojuma diferencētajiem tarifiem un ietekmi uz lietotāju maksājumiem par sadales sistēmas pakalpojumu. Sadales sistēmas operators veido tādu izmaksu un to attiecināšanas uzskaiti, kas dod skaidru un nepārprotamu priekšstatu par izmaksu izmaiņām. Ja divu mēnešu laikā no izmaksu attiecināšanas modeļa iesniegšanas regulatoram sistēmas operators nav saņēmis regulatora lūgumu to precizēt, sistēmas operators var izstrādāt tarifu projektu, ņemot vērā regulatoram iesniegto izmaksu attiecināšanas modeli. Ja regulators ir pieprasījis izmaksu attiecināšanas modelī veikt izmaiņas, minētais termiņš ir skaitāms no dienas, kad regulatoram ir iesniegts precizēts izmaksu attiecināšanas modelis. Ja regulatoram iepriekš iesniegtais izmaksu attiecināšanas modelis nav mainījies, izstrādājot tarifu projektu nākamajam regulatīvajam periodam, tas regulatoram atkārtoti nav jāiesniedz.”;

- 1.2. papildināt lēmumu ar 21.² punktu šādā redakcijā:

“21.² Sadales sistēmas operatora pirktu ārpalpojumu izmaksas komunikācijai un sabiedrības informēšanai nevar pārsniegt 0,2 procentus no tarifu projektā iekļautajām vidējām ekspluatācijas izmaksām. Tarifu projektā ietver tikai tādas komunikācijas izmaksas, kas ir saistītas ar lietotāju informēšanu par viņu tiesībām, pienākumiem, tarifiem un to piemērošanu, pakalpojuma nosacījumiem un drošu sadales sistēmas pakalpojuma izmantošanu.”;

- 1.3. papildināt lēmumu ar 21.³ punktu šādā redakcijā:
“21.³ Komersantu pirktu ārpakalpojumu izmaksu vērtēšanas principi noteikti regulatora ārpakalpojumu izmaksu vērtēšanas vadlīnijās.”;
- 1.4. izteikt 26.2. apakšpunktu šādā redakcijā:
“26.2. ja regulatīvā rēķina atlikums ir pozitīvs, sadales sistēmas operatoram ir pienākums attiecināt regulatīvā rēķina atlikumu uz nākamo tarifu periodu un samazināt šīs metodikas 33. un 34. punktā noteiktos nākamā tarifu perioda plānotos ieņēmumus, ja regulatīvā rēķina atlikums pārsniedz vienu procentu no tarifu perioda plānotajām ekspluatācijas izmaksām. Ja ir notikušas tiesiskā regulējuma izmaiņas, kas rada būtisku izmaksu pieaugumu nākamajā regulatīvajā periodā, sistēmas operators, lai novērstu tarifu svārstības nākamajos tarifu periodos vai nākamajā regulatīvajā periodā, iesniedzot regulatoram attiecīgu pamatojumu, var neattiecināt pozitīvo regulatīvā rēķina atlikumu vai attiecināt to nepilnā apmērā uz nākamo tarifu periodu.”;
- 1.5. papildināt lēmumu ar 41.² punktu šādā redakcijā:
“41.² Ja sadales sistēmas operatora pirktu ārpakalpojumu izmaksas pārsniedz 0,1 procentu no tarifu projektā iekļautajām vidējām ekspluatācijas izmaksām, sadales sistēmas operators iesniedz minēto izmaksu pamatojošos dokumentus vienlaikus ar tarifu projekta iesniegšanu.”;
- 1.6. izteikt pielikumu jaunā redakcijā (šā lēmuma pielikums).
2. Lēmums stājas spēkā nākamajā dienā pēc tā publicēšanas oficiālajā izdevumā “Latvijas Vēstnesis”.

Priekšsēdētāja

A. Ozola